

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravnih stvari, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 24. septembra.

Vprašanje, ali pojdejo narodni deželni poslanci v kranjski deželni zbor ali ne, je rešeno. V petek zvečer se je sešel klub slovenskih poslancev in sklenil, da je narodnim poslancem udeleževati se obravnave deželnega zbora. Pri tem klubovem posvetovanju so bili navzočni vsi poslanci razen gospodov: Klun, Pakiž in dr. Zarnik, ki so pa pooblastili druge poslance, da so glasovali v njihovem rmenu. Dolgo so preudarjali poslanci, a naposled je večina odločila za vstop. Nij treba navajati, da so bili gotovo tehtni razlogi, ki so proizzvali ta sklep. Samo ob sebi se umeje, da teh razlogov ne moremo prijavljati: ali so poslanci pravo zadeli ali ne, o tem bodo sodili — volilci o svojem času. Za zdaj po naših mislih zadostuje, da se zabeleži sklep poslancev brez komentarov. Netaktnost, da ne rečemo hujšega, — je bila, to stvar v javnost protirati na ta način, kakor se je zgodilo; nesmiselno bi bilo kritikovanje stvorjenega sklepa. Mi vsaj tega ne bomo delali, kakor doslej nijsmo spregovorili, predno se to vprašanje nij indiskretno pretresalo od druge strani. Odgovarjali bomo le, če nas kdo napade, kakor n. pr. danes „Slovenec“, ki nam potika, da odrekamo novinarjem pravico o tej stvari pisati! Sezati v „pravice“ drugih, kaj tacega nam še nikdar nij prišlo na misel, zlasti nas nij volja komu kratiti pravico, da se — blamira in svetu kaže svojo najivnost. Sicer pa se moramo „Slovenca“, ki je, kakor se nam dozdeva, komaj prilike čakal, da bi se malo bavil z nami, zahvaliti za priznanje, s katerim nas je počastil, trdeč, da „Slovenski Narod“ „samega sebe ob glavo devlje“. Obžalujemo, da mu ne moremo vrniti kompli-

menta, ker mislimo, da se „Slovenca“ — res ne more primeriti kaj tacega, če se spominamo duhovitega definicijona, ki ga danes „zum besten“ daje o „pasivnej politiki!“ Sploh bi se prav z veseljem nekoliko po bliže pečali s tem člankom, če bi se ne bilo uže sto in stokrat govorilo in pisalo o stvareh, ki jih pogreva „Slov.“, ki so pa uže davno dognane za vse razumne politike. Zato bi samo to še vprašali „Slovenca“, od kodi mu je zasvetila velika novost, da je zdaj „trenotek boja in nevarnosti“? Kar se tiče političnega položaja, smo uže izrekli, da imamo o njem svoje nazore, katere se ne ujemajo vseskozi z mislimi članka, ki je tako čudno razdražil „Slovenčeve“ živce. A to moramo izpovedati, da z najostrejšimi očali ne vidimo tistega „boja“, tiste „nevarnosti“, v katero sam „Slov.“ ne veruje, ker za kratek čas preobrača tako nedolžne kozolce! Če tedaj kdo „strahove na steno risa“, je to le „Slov.“ sam, in to je dokaz, da se jih ne boji niti on!

Sodbo o našem listu z lahkim srcem prepuščamo rodoljubnim čitateljem, a odločno moramo ugovarjati zoper to, da „se z mirom delamo“, kakor bi bili prvi boritelji za narodne pravice. Druzega odgovora ne zasluži taka otročja bedastoča.

Iz kranjskega deželnega zbora.

Nekoliko minut po 11. uri je gospod deželni predsednik Winkler zboru v nemškem in slovenskem govoru naznanil imenovanje gospoda grofa Gustava Thurn-Valsassina kranjskim deželnim glavarjem. Gospod deželni glavar je potem nemški in slovenski pozdravil poslance, in v slovenskem govoru posebno povdarjal presvitlega cesarja besede: „Jaz

hočem mir imeti mej svojimi narodi!“, čemur so živo pritrjevali narodni poslanci.

Navzočni so bili vsi poslanci razen knezoškofa dr. Pogačarja, dr. Bleiweisa, dr. Zarnika, Kluna, Dollhafa in Pakiža. Dr. Zarnik, ki potuje po Italiji, od koder se menda vrne ta teden, je prosil odpusta za 10 dnij, poslanec Dollhof zaradi bolehnosti za 8 dnij; dr. Bleiweis misli v prihodnjem seji prositi za daljši odpust.

O rešitvi dnevnega reda bomo prihodnjic poročali na drobno. Za danes naj omenimo samo zanimljivo epizodo, ki se je vršila o volitvi stalnih odsekov.

V finančni odsek je bil izvoljen tudi poslanec vitez Vesteneck, se vé da samo z 19 glasovi ustavoverne večine, narodnjaki mu nijso dali svojih glasov. Ko g. deželni glavar naznani izid volitve, poprime besedo poslanec dr. Vošnjak: Po §. 5. opravnega reda mora vsak poslanec volitev v odsek prevzeti, ako nema veljavnih uzrokov, da se odpové. Ker je v ta odsek izvoljen g. Fränzl-Vesteneck, ravno tist gospod, ki je na javnem prostoru naš slovenski jezik in našo narodnost na najgrši način psoval in zasramoval, kar je vse sodnijsko dokazano, izvoljenim slovenskim poslancem, ki nad vse ljubijo svojo narodnost ter nikomur ne pusté žaliti jo, nij mogoče sprejeti volitev. Sl. deželni zbor naj tedaj blagovoli oprostiti, da se odpovemo tej volitvi.

G. deželni glavar meni, da razlogi nijso dovolj veljavni in da bi tedaj izvoljeni narodni poslanci morali sprejeti volitev. Posl. Dr. Vošnjak zahteva, naj odloči o tem vprašanju cela zbornica. Posl. baron Apfaltrern v izjavi narodnih poslancev vidi le posebno antipatijo proti g. Vestenecku in jih nagovarja, naj vsto-

Listek.

Iz mestnega življenja.

Spisal I. Šk—č.

III.

Desna „dama“.

„Jutri popoldne pa gremo na Fužine“ vsklikne lepa osemnajstletna gospica Milena, in gleda zvedavo proti nebu, kakor bi hotela uže v soboto vedeti, bode-li v nedeljo lepo vreme ali ne. „Gospod Repék pojde tudi, potem gospod“ —

„Štrukelj!“ oglasi se nje brat z debelim basom in jo pogleda, poredno se smehljajoč — „v njega si uže tako zaljubljena! — Milena Štrukelj! Ha, kako vkusno se to uže glasi! Ha, ha — nu, jutri bo lilo kakor iz čebra in mestu da bi šli na Fužine gledat dolgočasno vodo in slape, igrali bomo rajši

na kegljišči in Tvoj Štrukelj, ljubeznjivi Tvoj Štrukeljček metal bo samo v deske!

„Ti si siten!“ oglasi se sestrice in stopi predenj, mu žuga s prstom in izbeži iz sobe.

V nedeljo popoldne pa stoji v velikej sobi Ivana Potočnika, trgovca in posestnika, obupana družba in gleda skozi odprta okna proti nebu, kjer se nevarno kopičijo nizki južni oblaki.

Zabliska se in dolg grom od daleč bobni po temnem nebu.

„Vseh devet je palo!“ šali se Belán, posestnikov sin in gleda svojo žalostno sestrice Mileno, ki je odskočila od okna, boječča se nevihte.

„Gospod Štrukelj!“ dostavi Belán, „danes uže ne pojdemo na Fužine gledat dolgočasno vodo in slape; drugo nedeljo morda, če ne bo ljubeznjivega dežka! Zdaj pa na kegljišče! Ha-ló!“

Potem odloži klobuk, dežnik in suktnjo,

in družba poda se na domače, pokrito kegljišče. Kmalu za njo prihiti tudi Milena v domačej obleki.

Igrajo „mar“.

„Spodaj“ naj zadnja bila je Milena, pred njo nje čestilec Štrukelj, uradnik z očali in najboljši prijatelj Belanov.

„Zgornja“ trojica, njej na čelu Belan, podrla je uže petindvajset „klincev“ in zmagonosno pričakuje spodnjo gardo, prepričana, da jih poslednja ne vrže niti devet.

Prvi meče gospod Potočnik, počasi pa tiho, vender vrže jih osem.

Desna „dama“ je ostala.

Štrukelj stiskal se je vedno k Mileni in jej šepetal o ljubezni. Danes ali nikoli! Tako se je odločil. A ona mu je vedno odgovarjala na vprašanje: Milena, ali me ljubite? — „Jaz ne!“

On je pa dejal: „Milena, vi me sovražite!“ —

pijo v odsek. Dr. Vošnjak ugovarja, da se pač tu ne more govoriti o osobnej „antipatiji“, kjer gre za čast celega naroda. Kaj bi velečestit g. baron Apfaltrern rekel, če bi kdo nemški jezik imenoval „saussprache“, „hundessprache“ i. t. d., ali bi g. baron hotel posvetavati se v družbi tacega človeka, ki je rabil te grde psovke? Posl. dr. pl. Schrey skuša oprati g. Vestenecka, da baje on nij tacihi besedij govoril! Potem vpraša deželni glavkar zbornico, ali hoče dovoliti narodnim poslancem, da ne sprejmejo volitve. Ustavoverna večina ne pritrdi, narodni poslanci pa se pri konstituiranju in volitvi predsedništva finančnega odseka ne udeležijo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. septembra.

Te dni objavil je ogrski list „Egyetertes“ dve depeši, jedno od 12., drugo od 15. septembra: od kod jih je dobil, se ne vé. Jedno je poslal ruski car na našega cesarja in izjavlja zahvalo našemu cesarju za čestitanje, katero mu je poslal o gdanskem shodu. Drugo pisanje pa je pisal naš minister za vnanje stvari, Haymerle, cesarju in ima v sebi po besedah prepisan brzojav avstrijskega poslanika grofa Kalnokyja v Petrogradu o gdanskem shodu. Od kod je dobil ta list te depeše? to je zdaj glavno vprašanje. Da mu nijso bile izročene, je gotovo, torej je le dvoje mogoče, ali so ukradene ali ponarejene. Naj uže bode, kar hoče, te listine ne prinašajo nič posebnega, ker bi se ne bilo uže govorilo o gdanskem shodu, k večjemu bi se iz teh listin dalo sklepati, da se skoro gotovo kmalu snideta avstrijski in ruski car, da so razmere mej Rusijo in Avstrijo prijateljske.

Kakor smo poročali, zbralo se je nekaj nemško-nacionalnih mož, ki hoté varovati državljanske pravice, braniti žurnale proti obilnim konfiskacijam itd., in to vse zastonj. Umeje se, da ti gospodje menijo le nemško žurnalistiko, ker si v svojej strasti morda res domišljujejo, da so zatirani, ali pa da so toliko perfidni, da hoté le ljudstvo varati. Da pa svet zvé, da nij res, da bi bili vedno ustavoverni listi bolj zatirani, nego drugi, je te dni „Politik“ izdala izkaz o kaznih, ki so jih imeli prestati pod raznimi ministerstvi uredniki českich novin. Iz tega izkaza le posnamemo, da je bila „Politika“ uže v drugem letu stokrat konfiscirana. Tudi mi smo zavzeti popolnem za svobodo časopistva, a ne po principu nemško-nacionalncev, mi hočemo za vsacega jednake pravice.

Ministerska posvetovanja v Pešti so uže dokončana, ne da bi oficijozni listi prinesli kaka poročila iz njih.

Vnanje države.

Rumunska vlada stoji v podunavskem vprašanji še vedno Avstriji sovražno na-

sproti. Zadnji ministerski svet v Bukareštu je razpravljal to zadevo in sklenil, da v podunavskem komisijonu oponira proti vpeljavi komisijona za nabrežne države.

V Tuneziji še vedno vré in vstaja se vedno bolj širi in z vedno večjim razjarjenjem se bore vstajniki. Francoske čete imajo prestati z vstajniki vroče boje in morejo le prav polagoma iti dalje. Baje da mislijo Francozi napasti mesto Kheruan in je vzeti in s tem prestrašiti vstajnike. Javno mnenje v Franciji je nekam razburjeno, ne zaradi izida te vojne, o katerem nihče ne dvomi, marveč o čudnih poveljih, ki jih daje general Farre. V vojaških krogih se čujejo glasovi, ki zahtevajo naj se potavi nov vojni minister.

Velike pomembe je članek, ki ga je prinesla „Provincial-Corresp.“ o Bismarku, ker ta članek slika položaj Nemčije. „Pol. Corr.“ pravi: „Bismarkovo ministerstvo, ki je doseglo skoro nedosegljivi smoter, da je deset let po frankobrodskem miru s političnega obnebja prepodilo vsak najmanji oblaček, je garancija našega miru, in mir je predpogoj delujočej notranjij politiki. Proti ministerstvu Bismarkovemu voliti, zahtevati vpeljavo parlamentarne vlade z omejenjem našega kraljestva se pravi mir dežele omajavati. Noben boj nij brez smotra, če je tudi možno, da v množici napredne stranke mnogi ne vidijo smotra, mnogi bi ga ne odobraval, ki ga imajo vodje: Intronizacija gospodov Staufenberga in Rickerta. Če bi se dosegel smoter, bile bi posledice: izginilo bi zaupanje nemških suverenov in nastal bi razpor v notranjem, obrnile bi se od nas velike sosednje države, nastala bi sovraštva, ohromel bi duh in pale bi vse vrednosti.“

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi 22. septembra.

[Izv. dop.] (Zopet ščuvanje zoper slovenščino.) Dolgo uže nij bilo čitati nobenega dopisa iz našega po svetu zelo znanega kraja v Vašem cenjenem listu, akoravno ne manjka bolj ali menj važne tvarine za dopisovanje. Pred dobrim letom je zapustil glasoviti g. Langer naš kraj in prišli so večinoma vsi novi uradniki na občno radost. Pod vodstvom zdanjega g. direktorja se je marsikaj na bolje obrnilo. Poprej razburjeni duhovi so se pomirili, priprosto od tovarn zavisno ljudstvo sme prosteje dihati, celó najhujši Langerjevi pristaši so hoté ali nehoté nekako omolknili. Pred kratkim se je pa vender pokazal mej uradniki mož, ki naš jezik zaničuje, in ta je g. blagajnik. Do zdaj nij bilo nič slišati o njem. Pred nekaterimi dnevi mu pa pošlje nekdo slovensk račun, da bi ga izplačal, a onosorno in ošabno odgovori: „Schreibt er nicht deutsch, so zahle ich ihm nicht aus.“

Do zdaj je bil vsak račun, če je bil tudi slovenko pisan, brez ugovora sprejet in iz-

plačan: obče spoštovani gospod direktor ga je podpisal brez ugovora. Če gospod direktor ne podpisuje več računov ali če ga doma nij bilo, tega ne vem, istina je pa, da g. blagajnik nij hotel izplačati svote na slovenski račun. Če morebiti potrebuje nemško pisanega računa, da ga pošlje gg. lastnikom tovarn na Dunaj, zakaj ga nij zahteval z maniro olikanega človeka? Saj za tacega hoče veljati ali ne? Če bo g. blagajnik nadaljeval pričeto pot, ne bo užival spoštovanja pri ljudstvu in bo prouzročil, da ljudstvo še drugih gg. uradnikov ne bode spoštovalo tako, kakor do zdaj.

Na Dunaji 20. septembra. [Izv. dop.] Dovoljujem si častitim bralcem „Slov. Naroda“ podati natančen posnetek iz protokola izrednega glavnega zbora deželske banke, katera tudi za naše slovenske kraje zadobiva od dne do dne več važnosti. Kakor je bilo pred kratkim tudi uže v „Slov. Narodu“ naznanjeno, je bil izredni glavni zbor imenovane banke na 19. dan t. m. na Dunaj sklican. Zborovalo se je v banknej hiši pod predsedstvom njegove ekscelencije grofa Ludovika Wodzickega, prvega vodje deželske banke. Prišlo je bilo 44 delničarjev, ki so vsega vkup 36.000 delnic s 720 glasovi zastopali. Generalni direktor g. vladni svetovalec Hahn je bral poročilo, v katerem se je v tesnem obrisu podala slika o dozdanej delavnosti tega preimennega zavoda.

Udeležila se je banka po tem poročilu porazdaje petpercentne avstrijske papirne rente, sodelovala pri urejevanji denarstvenih vrednostij zapadne železnice cesarice Elizabete, poskrbela za denarne potrebe pri grajenji železnice iz Budapešte v Zemun in jo tudi pomagala graditi; udeležila se je dalje ustanovljenja delniške družbe ogrske deželne banke v Budapešti, podpirala združitev Rima-Muranjske železarije s Salgo-Tacjansko družbo za stanševanje in zboljševanje železa; gradila je lokalne železnice na Češkem, udeležila se Srbskega državnega posojila in ustanovitve narodne banke za Nemško, Milanske banke in slednjič, kar je tudi za naše kraje važno, avstrijske planinske rudarske družbe. Omenili so se tudi tekoči bankni posli in povedalo se je, da vse prav ugodno stoji.

Po poprečnem računu iznaša čisti dobiček do 15. septembra tega leta 2,787.000 goldinarjev, kar kaže, da v delnicah naloženi kapital več ko 15% nese „pro rata temporis“, t. j. po vsakokratnej časovej dobi.

Predlogi upravnega sveta, naj bi se delniški kapital pomnožil od 40 milijonov zlatih

„Jaz ne!“ odgovorila mu je in ga prijazno pogledala.

„Gospod Štrukelj, desna dama!“ oglasi se Belan in Štrukelj vrže. A „dama“ nij zadel.

Milena igra za njim. Vrže in — „dama“ pade! Tudi druga krogla podrla je precej.

Pri drugej partiji je Milena zopet zadnja v spodnej vrsti in pred njo Štrukelj.

„Gospod Štrukelj, desna dama!“ oglasi se Belan z debelim basom, kajti Štrukelj zo pet nij pazil. Šepetal je Mileni o ljubezni.

Ko ga je poklical Belán, vprašal je ravno: „Milena, ali me ljubite?“

Ta ga je pa poredno pogledala, se lehno k njemu pritisnila in tiho dejala: „Če vržete „dama“, tedaj vas ljubim!“

Tiho in vender strastno vrže prvo kroglo, zadel pa nij „dama!“

Ko prime drugo kroglo, stopi Milena k njemu in reče s silno ljubeznjivim glasom:

„Gospod Štrukelj, zdaj mora pasti!“

On jo pogleda žalostno in otožno, potem hitro vrže osodno kroglo. In desna „dama“ — pade!

„Postavi!“ zakliče Belán najmlajšemu bratcu, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

Potem meče Milena.

Trese se in rudečica zalije jej lepo lice.

„Gospica Milena!“ reče Štrukelj resno in vender prijazno, „ko bi zdaj jaz dejal: Vaše darilo sprejemem še le tedaj, če vržete samó — desno „dama“? A samo desno „dama“ morate izbiti!“

„Potem ne mečem!“ odgovori hitro Milena, vrže kroglo na tla in zbeži s kegljišča.

Na nebu so se izgubili oblaki in solnce sijalo je gorko in prijazno. Belán bi še rad igral, a ker je Milena odšla in tudi Štrukelj odhaja, reče:

„Na Fužine — lahko zdaj gremo. Saj

še nij pozno. In hladno je zdaj, vročine se nam nij bati!“

A Štrukelj nij bil dobre volje — odšel je!

Čez štirinajst dnij bil je Štrukljev god. Dopoludne potrka nekdo na vrata njegove sobe in Potočnikov hlapec vstopi. Na mizo postavi nekaj v papir zavitega in pravi: „Tó-le so dali gospodična, naj Vam ponesem!“ Potem otide.

Štrukelj odvijje. Bil je rudeč kegelj, tako velik, kakor leseni na kegljišči, pa nij bil lesen, ampak sladak, sladak od samega sladkorja in na višnjevem traku sta se svetili besedi: Desna „dama“!

Tudi listek bil je poleg keglja in na njem: „Dragi! Tu Ti pošljem desno „dama“, — in sámó! — Odpusti! — Tvoja Milena.“ —

Tisto popoldne pa je sedel Štrukelj poleg Milene in kdor bi ju bil videl, prepričan bi bil, da je Štrukelj vse odpustil Mileni.

goldinarjev ali 100 milijonov frankov na 80 milijonov zlatih goldinarjev ali 200 milijonov frankov po tem potu, da se izda še 200.000 delnic po 200 avstrijskih zlatih goldinarjev ali po 500 frankov, in naj se zaradi tega potrebna sprememba dotičnih paragrafov pravil sklene, naj se upravni svet pooblasti izdati 200.000 novih delnic, na katere se ima 50 %, t. j. 100 avstrijskih zlatih goldinarjev ali 250 frankov vplačati, in kako se imajo te delnice izdati: vsi ti predlogi so bili jednoglasno sprejeti, kakor se je to uže pričakovalo. Zajedno so se oni načini, kateri so bili skleneni s „Société de l' Union générale“, kako je namreč rečene delnice izdati, odobrili in na znanje vzeli. Po tem takem se imenovana družba zaveže vseh 200.000 novih delnic deželne banke prevzeti, dne 1. oktobra 1881 vplačati in starim delničarjem vse nove delnice in sicer na vsako staro delnico jedno tako nove izdaje prepustiti. Nadalje se je družba Société de l' Union générale zavezala tist dan, kadar bode visoka vlada sklepe glavnega zbora odobrila in potrdila svoto 15ih milijonov frankov v gotovem za rezerno zalogo deželne banke v blagajnici te družbe vložiti. Deželna banka bode starim delničarjem kot plačilo na odbitek do 1. oktobra plačala obresti po 4-16% v zlatu, kar je toliko, ko 10-40% frankov. Dividenda in naddividenda za prvo društveno leto se bode razdelila vsem delničarjem.

Dalje smo zvedeli, da se je način, po katerem se ima kapital deželne banke z izdajo novih 200.000 delnic s 50% vplačevanjem pomnožiti, izbral na posebno zahtevanje francoskih velikih delničarjev. Upravni svet je pa vendar z ozirom na navado, pri nas na Avstrijskem veljavno, v nova pravila ono določbo sprejel, da se ima polno vplačevanje vseh, 400.000 delnic zgoditi najpozneje v 3 letih potem ko se je pomnoženje kapitala sklenilo in odobrilo.

Občni zbor slovenskega učiteljskega društva.

(Konec.)

V Ljubljani 22. sept. [Izv. poročilo.]

Društveni predsednik g. Govekar prične zborovanje s sledečim ogovorom: Slavni zbor! Radostnim srcem zakličem najprej obilo zbranim tovarišem: „Dobro došli!“ Blaga želja, koristiti našemu narodu, pripeljala Vas je v središče naše dežele. Prvi namen Vam je pač, kot pravim narodnim učiteljem, da svoje učence tesno oklenite drage naše ožje domovine in širje naše ljubljene Avstrije. Slovenski narodni učitelji so in bodo zmirom delovali na korist in napredek narodne šole. Ta cilj in konec je bil in ostane glavna naloga naših družabnikov. Mnogi naših tovarišev dozdej premalo umejo naš nalog: jedino le koristiti narodnemu šolstvu. Reč, za katero se mi bojujemo, ne donaja dobička, nego le delo in trud, ki pa nas narodnih učiteljev ne sme plašiti, kajti treba je poguma in potrpežljivosti, ako hočemo dospeti tja, kamor smo namerili svojo pot, da naše šolstvo vedno napreduje po naših in po željah celega naroda. Ko pričujem naše zborovanje, sveta dolžnost mi je, spominati se prvega in najvišjega zaščitnika šolstva in narodne šole posebe, našega presvitlega cesarja Frana Josipa I. Mislim, da ne morem pristojnejše otvoriti sl. skupščino nego s klicem: Bog poživi, Bog ohrani našega presvitlega cesarja in vladarja. Živio! Slava! (Skupščina vstane in navdušeno trikrat zakliče Živio! in Slava!)

Tajnik g. M. Močnik poroča o delovanju

društvenega odbora. Bilo je mnogo sej, vsak mesec vsaj ječna. Mej drugim omeni g. tajnik, da je odbor radostno pozdravil od gg. mestnih učiteljev Žu mra in Razingerja izdane stenske table in abecednik, ki povsem ustreza narodnim šolam. Odbor slovenskega učiteljskega društva goji upanje, da bodo slovenski učitelji ocenili veliki trud izdajateljev in marljivo kupovali izdano knjigo in stenske table, katere zadnje so posebno izvrstno urejene za ljudske šole. G. Močnik nadalje poroča o uspehu prošnji, katere je lanski občni zbor poslal c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje, visokemu državnemu zboru in kranjskemu deželnemu šolskemu svetu zaradi vpejljave slovenskega jezika na moške in ženske pripravni v Ljubljani. G. poročevalec pravi, da uspeh nij bil povse ugoden. Ali nekaj se je vendar od strani sl. ministerstva zgodilo; rešila se je peticija povoljno vsaj v toliko, da se je vpeljal za nekatere predmete na pripravni slovenski pouk. Neugodna je bila rešitev deželnega šolskega sveta kranjskega, kateri se je izjavil proti prošnji slov. učiteljskega društva. Sl. državni zbor nij prošnje dozdej rešil. V obče pa sme slov. učiteljsko društvo zadovoljno biti z malim uspehom, vsaj nij bilo pokarano zaradi prošnje od sl. c. kr. učnega ministerstva, kakor češki učitelji, kateri so prosili za večjo ravnopravnost. V vseh drugih točkah, pravi poročevalec, bodo po odobrovanju sklepu poročali posebni referenti.

G. državni poslanec dr. Vošnjak, vseobče navdušeno pozdravljen od skupščine, pové, da ga veseli, ka se narodna zavest mej slovenskimi učitelji zmirom bo'j širi. Narodni učitelji slovenski smejo ponosni biti, da so vendar nekoliko dosegli s svojo prošnjo skleneno v lanskem občnem zboru, zastran vpeljave slovenskega kot učnega jezika na ljubljanske pripravni. Da kranjski deželni šolski svet v današnji sestavi nij pritrnil prošnji slov. učiteljskega društva, je pač umevno. Kar se tiče prošnje na državni zbor, izročil jo je le-ta šolskemu odseku, ta pa kot referentu učenemu g. državnemu poslancu profesorju Kvičali v poročevanje. G. dr. Vošnjak se je mnogokrat pogovarjal o tej prošnji z g. profesorjem Kvičalo, ki mu je zagotovil, da bode o tej zadevi naredil obširno poročilo v prihodnjem zasedanju državnega zbora, in sicer kar se tiče slovenskih šol v obče; v zadnjem zasedanju je bil čas prekratek, in je imel g. profesor premnogo posla s poročilom o češkem vseučilišči. Tretja prošnja je bila oddana ministerstvu za uk in bogočastje. Ta je našla v tem ugodno rešitev, da se je na ljubljanskem učiteljskem slovenski podduk uvel za štiri predmete, da vsak kdor hoče zahajati v to učiteljsko, mora zmožen biti slovenskega jezika in da je vladni dunajski časnik „Wiener Abendpost“ izjavil, da je ljubljanska pripravnica namenjena za učence, kateri bodo imeli nalog, podučevati slovenske otroke. O tej prošnji se je g. dr. Vošnjak kakor tudi drugi slovenski državni poslanci mnogo razgovarjal z referentom o tej zadevi v učnem ministerstvu, g. ministerjalnim svetnikom Hermanom; poslanci so zahtevali, naj se predavajo vsi predmeti na ljubljanske pripravni v slovenskem jeziku, a g. Herman je trdil, da je treba skrbeti tudi za pouk Nemcev na pripravnicah. Končno se je g. Herman udal, da se vvede slovenski pouk za tri ali štiri predmete. Ako se bode pokazalo, da slovenski pouk napreduje, bode se še raztegnil na druge predmete. To tedaj je doseglo slovensko učiteljsko društvo. Dobro bode,

ako društvo prošnje danes zopet ponovi, češ, da je slovenskega pouka, kolikor ga je odmerjeno na pripravnicah, še premalo. V obče pa govornika srčno veseli, da slovensko učiteljsko društvo od leta do leta bolj napreduje in se število njegovih udov od dne do dne vidno množi.

G. učitelj Franjo Papler nasvetuje, naj občni zbor takoj dr. Vošnjaka, kateri ima toliko zaslug za razširjanje slovenskega pouka, izvoli častnim članom društva. Zbor temu z „živio“-klici jednoglasno pritrđi. G. dr. Vošnjak se zahvaljuje za izkazano mu čast in zagotavlja, da se bode vsikdar trudil, da se tudi v gmotnem oziru stanje učiteljev, katero na Kranjskem nij še posebno veselo, kolikor mogoče zboljša.

Gospod blagajnik Tomšič poroča, da ima društvo 93 udov in 119 glđ. 35 kr. v blagajnici.

Potem govori v res krasnem, navdušenem govoru g. Govekar „O dolžnosti narodnega učitelja do svojega naroda“. Govor je bil z veliko, zaslužno hvalo sprejet. G. Levičnik je govoril o ponovljeni šoli, kakeršna je bila nekđaj in kakeršna je zdaj, in je dokazoval, da prejšnja nedeljska ponavljajoča šola je bila dosta boljša, ko zdanja, ki jemlje učiteljem jedin prosti dan v tednu, učencem pa, ker premalo let traja, jako malo koristi. Obe predavanji se bosta po časnikih objavili.

G. Steguar poroča o nasvetu g. Lapajmeta, naj se vložijo prošnja na kranjski deželni zbor, da bi učitelji petletnice dobivali v razmeri svoje plače. Sklene se po daljšem razgovoru, naj društveni odbor končno reši ta nasvet.

G. Tomšič poroča o nasvetu g. Lapajmeta, naj se združijo vsi slovenski učiteljski listi in naj počne v Ljubljani izhajati jeden sam slovenski učiteljski list za vse slovenske učitelje. To združenje se prav lahko doseže, ako se lista „Slovenski učitelj“ in „Popotnik“ umakneta in vse članke, katere sta dozdej priobčevala ta dva lista, zanaprej prinaša „Učiteljski tovariš“. A težko, da bode kaj iz tega. Nekateri želé, da naj se „Tovariš“ umakne, a govornik ne ve, zakaj? „Tovariš“ je najstarejši učiteljski list in ima dovolj naročnikov, da obstoji, nij tedaj umevno, zakaj bi ravno on moral poginiti. Če je „Tovariš“ jednoličen, so tega krivi učitelji sami. Zakaj ne pošiljajo listu člankov, urednik jih bode z veseljem sprejemal. Če pa nihče ne piše, potem je primoran urednik pisati sam, da napolni list. Vprašanje je, kdo bode novi šolski list pisal, in ali bo imel zadostno število naročnikov. Govornik misli, da bi se neizvodnost takega lista najlaže s tem dokazala, da se izda prva številka, saj druge uže ne bo treba več. G. Močnik pravi, da se ne vé, s kom naj se društvo prav za prav pogaja zaradi novega šolskega lista. Razen nekaj dopisov v „Slovenskem Narodu“ se nij nikdo oglasil, tedaj društvo nijma nobene podlage s kom pogajati se. G. Stegnar pravi, da so članki, katere prinaša „Popotnik“, jako zmerni in izvrstni; v predalih „Tovariša“ bi bili jako odlični in kar se tiče goriške „Šole“ je ravno tisto. Ako bi tedaj vso to stvarino prinašal „Tovariš“, bil bi dosta mikaven, in kranjski, štajarski in goriški slovenski listi bi imeli v „Tovariši“ zaželjeni jedin šolski list. Res nij uvideti, zakaj bi „Tovariša“, ki ima 200 naročnikov in se vzdrži, žrtvovali neznanim napastnikom na ljubo. Mnogi se spotikajo tudi o profesor Marnovih životopisih, ki jih prinaša „Tovariš“. A govornik misli, da je to listu le na čast, če se v njegovih predalih zbira literarna zgodovina slovenska. G. Močnik misli,

